

Pol resno, pol smešno odgovori otrok: „Bolna sem!“ Potem pa še zakašlja, da bi mati prej verjela njenim besedam.

„Ako pa grem k stari materi in se napijem onega sladkega mleka, pa takoj ozdravim,“ dostavi deklica.

Seveda je mati takoj vedela, kakšna je hčerkin bolezen.

„Saj ti dam mleka od domače kravice,“ reče, „ali naše mleko ni dobro?“

„Seveda je dobro, ali ono je boljše!“

Otroci so bili doma — bilo je v četrtek — in mati sklene, da izpolni Minki neizgovorjeno željo. In zgodilo se je, kakor si je Minka mislila: mati naravna voz, pred voz upreže psa, Minko dene na voz, in hajdi k stari materi!

Stara mati je sprejela zdravo bolnico z veseljem, in ko je Minka zagledala lonček z mlekom in smetano, se je nasmejela, saj se je izpolnila njena želja.

Cigani.

Spisal D. K.

recejšnje število ciganov je naseljenih okolo Novega mesta, ki imajo tam svojo domovinsko pravico.¹⁾ Večina jih spada pod faro Šmihel pri Novem mestu. Oblasti so se že veliko trudile, da bi jih civilizirale, t. j. da bi se naselili stalno in se poprijeli dela ali obrti; a vse zaman.²⁾ Njim je menda prirojeno, da se vedno klatijo okolo in kvečjemu tržijo s konji. Nadaljni njihov opravke je beračenje pri kmetih in — tatvina. Tamošnji cigani stanujejo po gozdih in si narejajo v to svrhu šotore, tako velike, da more človek v njih ležati ali pa le sklonjeno stati. Večino so krščeni in tudi na smrtno uro dajo prevideti bolnika od katoliškega duhovnika.

Neki duhovnik poroča o svojem delovanju v šmihelski fari to-le: „Pred kaplanijo prijaše na svojem konju mogočno brkat cigan, ki že od daleč kriči: »Ali je gospod kaplan doma?« Temu pove, da leži njegova hčerka,

¹⁾ Okolo Novega mesta so cigani kmetom v veliko nadlogo. Nedavno so imeli kmetje z njimi nekakšen boj, ker so jim preveč kradli, a jih niso mogli sami premagati. Pis.

²⁾ Tudi so se šolske gosposke trudile, da bi ciganski otroci hodili v šolo, a se jim ni posrečilo. Pis.

dekle, štaro šestnajst let, v zadnjih zdihljajih. „Kje pa?“ ga vpraša duhovnik. „V gozdu,“ je bil odgovor ciganov. Ta dan je začel naletavati sneg, in mraz je pritiskal občutno. Ker je bila kaplanu pot do šotorišča ciganov neznan, je moral biti cigan za kažipota. Ker je bil duhovnik prepričan, da ne dobi v šotorišču niti najmanjših reči, ki so potrebne za previdenje, je moral njegov strežnik vzeti s seboj klečalnik in dve sveči. Klečalnik je služil za mizo, ker nimajo cigani v šotorih sploh nobenega pohištva. Ker ni bilo seveda tudi nobenega svečnika, sta morala držati sveči dva mlada cigančka. Deklica je ležala na slami, zavita v cunje, na tleh. Kurili so zraven šotora, in dim je zaganjal veter v notranjščino. Bolnica je oglušela zaradi hude bolezni. Zaraditega so se morali med izpovedjo odstraniti mladi, bosonogi cigančki iz šotora, kar jim gotovo ni prijalo. Sneg je naletaval, toda cigančki so bili vedno tako razcapani in goli kakor v poletju.

Ko je kaplan opravil svojo dolžnost, so pricapljali vsi premrzni nazaj v šotorišče ter drgetali od mrazu.

Bolnica ni prebila bolezni in je kmalu umrla.“

Cigani so po navadi poleti zdravi kakor riba v vodi, pozimi se jih pa večkrat lotijo razne bolezni.

„V drugem ciganskem šotorišču,“ je pripovedoval dalje duhovnik, „je ležala na smrt bolna starikava ženska. Duhovnik, ki jo je prišel previdet, je opazil, da ima pri zglavju slovensko mašno knjižico. Vprašal jo je torej, če zna brati. Ona je potrdila. Povedala je, da se je naučila čitati v črnomeljski ljudski šoli. Iz tega bi se dalo torej sklepati, da ženica ni ciganskega rodu. In res je bila doma v neki vasi pri Črnomlju. Ona je bila kmetiškega stanu in je v mladosti pobegnila z nekim ciganom, ki jo je zvalil s seboj. Na stara leta se je nastanila v ciganskem šotorišču in je bila spoštovana od vse družine. Ležala je, kar pri ciganih ni navadno, na postelji. Imela je jetiko, ki jo je posebno mučila v zimskem času. — Duhovnik je bil poklican k nji zopet čez mesec dni. Kako se je pa začudil, prišedši v šotor, ko ni ležala bolnica več na postelji, ampak v cunje zavita na golih tleh. Cigan je povedal, da je moral, ker je bila zima huda, posteljo razsekati in jo porabiti za kurjavo. Drv je primanjkovalo, in cigan si je gotovo mislil: Zakaj bi stala tukaj lesena postelja, katere les nas bo še grel? Žena pa tudi lahko leži na tleh, saj pri tem ni velike razlike, ako leži visoko ali pa nizko. Bolna je pa zmerom enako! Pač cigansko razmotrivanje!“

